Motion

1977/78: 1852

av Lars Werner m. fl.

med anledning av propositionen 1977/78: 111 om statens stöd till teknisk forskning och industriellt utvecklingsarbete m. m.

Föreliggande proposition är en bred översikt av det statliga stödet till teknisk forskning och industriell utveckling. Den visar emellertid också på avgörande brister i helhetssynen på detta område, brister som mot bakgrund av den ekonomiska krisen och den långsiktiga samhällsutvecklingen är allvarliga. Propositionens syn på hela frågan är passiv, skenbart avpolitiserad, teknokratisk och mållös.

Det förs utförliga resonemang om "teknik", "kunnande", "utveckling" m. m. Det ställs emellertid aldrig några grundläggande frågor: Teknik till vad? I vems intresse? Kunnande om vad? Utveckling för vem och i vilken riktning? Denna skenbara neutralitet speglar en verklighet där regeringen och staten aldrig ifrågasätter ändamål och riktning i den teknologiska utvecklingen utan låter denna bestämmas av de tunga kapitalintressen vilka svarar för merparten av verksamhet och initiativ på området.

Det krävs nya och klart markerade riktlinjer för forskningen på teknologi- och utvecklingsområdet. Man måste ta politisk ställning till riktning, prioritering och ändamål. Denna måste i sin tur utgå från vilken produktions- och samhällsstruktur man menar skall befrämjas. Hela inriktningen på statens politik blir olika, om man t. ex. vill främja den tunga råvarubaserade industrin eller den högt drivna och specialiserade färdigvaruindustrin. Den blir olika, beroende på om man vill främja kvantitet eller kvalitet hos varorna. Den blir olika, beroende på om man vill satsa mer eller mindre på socialt och miljömässigt betydelsefull produktion och teknik. Den blir olika, beroende på hur stort inflytande man är beredd att ge storföretagen, vilka i dag har den ledande och riktgivande rollen.

Tiden är sedan länge mogen att aktualisera klara politiska riktlinjer för politiken för forskning och industriell utveckling. För arbetarrörelsen i landet framstår som väsentligt att denna politik har följande utgångspunkter:

1. Statens politik måste formas enligt medvetna nationella riktlinjer. Nuvarande oöverskådlighet och splittring måste upphöra.

2. Forskning och utveckling måste medvetet inriktas på att höja den allmänna förädlingsgraden i produktionen och utveckla högt drivna tekniska specialiteter.

3. Forskning och industriell utveckling måste i högre grad ta sikte

på systemlösningar, t. ex. då det gäller trafik, industriella styrningsprocesser m. m.

4. Industriforskningen måste i högre grad inriktas på att skapa bättre hushållning med råvaror och energi samt på att komma till rätta med problem i arbetsmiljö och biologisk miljö.

5. Utvecklingsarbetet måste främja produkternas kvalitativa sida, snarare än deras kvantitativa.

6. För den sociala nyttan och för folkflertalets behov viktig teknik och utveckling måste främjas på den rent kommersiellt motiverade teknologins relativa bekostnad.

7. De arbetande måste ges den ledande rollen i hela den beslutsprocess som avgör den tekniska forskningens och det industriella utvecklingsarbetets riktning och utformning.

Mot bakgrund av det anförda föreslås

att riksdagen uttalar sig för en statlig politik på det teknisk-industriella området i enlighet med dc i motionen utvecklade principerna.

Stockholm den 29 mars 1978

LARS WERNER (vpk)

EIVOR MARKLUND (vpk) C.-H. HERMANSSON (vpk)

NILS BERNDTSON (vpk) JÖRN SVENSSON (vpk)